

— Боже! Боже! голосивъ, слізи заліваючись, Хведірѣ. Дівча мокрим очима вдвлялась въ лице ранного.
Слуги поцесли зомлілого Іванка, и сумна громада вийшла у замокъ.

(Дальше буде.)

ГАМЛЕТЪ. ДАНСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧЪ.

Драма въ V. діяхъ В. Шекспіра.

(Одень зъ найславнішихъ творівъ геніяльного Шекспіра подаю Родимцямъ въ перекладі на нашу мову. Я не такий зазорузумлий, щобъ самому небачить недостаточність праці, та безъ початку годі щобъ діло склалось! отъ-же най вона буде лише початкомъ, дай Боже, славної праці здібнішого відъ мене.
Перекладъ мій учинений бувъ прозою, бо мені хтілось вірно віддати мисль первотвору, та за радою деякихъ зложивъ я ёго у віршъ не поетичний — самъ знаю, зато найбільше зближений до оригіналу).

Павло Свій
перекл. Гамлета.

О с о б и :

Клавдій, король Данський.	Марцель,	} офіцери.
Гамлетъ, синъ першого, а невістъ тепернього короля Данії.	Бернардо,	
Поленій, шамбелянъ.	Франціско, жовнірѣ.	
Гораций, приятель Гамлета.	Ренальдо, слуга Поленія.	
Ляертесъ, синъ Поленія.	Ротмістръ.	
Вольтиандъ,	Післанець.	
Корнелій,	Духъ Гамлетоваго батька.	
Розенкранцъ,	Фортибрасъ, князь норвегский.	
Гільденстернъ,	Гертруда, Данська королева, матірѣ Гамлета.	
Пітъ,	Офелія, дочка Поленія.	

Дворові.
Панове, Дамы, офіцери, жовніри, актори, гробарі, пливці, послы и другі особи.
Діло въ Ельзипорі.

ДІЯ ПЕРША.

ЯВА I.

Фортечна тераса.

Бернардо.
Франціско.

Франціско на варті; Бернардо приближається до него.
Хто тутъ?

Ні! спершъ скажи самъ... Стій! скажи знакъ!

Бернардо. «Ховай Бігъ короля!»

Франціско. Бернардо?

Бернардо. Той самъ.

Франціско. Дуже акуратно, въ самъ часъ приходите, пане Бернардо.

Бернардо. Ледві-що пробіла дванадцята. Иди, спочинь, Франціско!

Франціско. Спасибі за зміну, бо промерзъ я и якось нерозумно мені въ серцю.

Бернардо. Спокійну мавъ ти варту?

Франціско. Мишъ не бігла навіть.

Бернардо. Добранічъ! Якъ встрінешъ Марцеля и Горацога, которі мають зо мновъ варту — скажи щобъ поспішали.

(Гораций и Марцель входять.)

Франціско. Здається що це вони. Стій! хто йде!

Марцель. Слушники Данії.

Гораций. Приятелі краю.

Франціско. Коли такъ, то доброї почі!

Марцель. Будь здоровъ, старій! Хто тебе змінивъ?

Франціско. Бернардо. Добранічъ!

(вийшовъ.)

Марцель. Говъ, Бернардо!

Бернардо. Го!

Гораций. Це Гораций зъ тобовъ? Марцелю!

Марцель. Ніби вінъ.

Бернардо. Здорові!

Гораций. Щожъ? чи тая постать далась и цієї ночі побачити?

Бернардо. Я нічого тутъ не бачивъ.

Марцель. Гораций каже, що то лишъ привіда и нейме віри вісті о тімъ страшнімъ, два рази нами баченімъ явищі; тимъ и упросивъ я ёго, щобъ пробувъ зъ нами часть цієї ночі для справди свідоцтва нашихъ очей и збѣдана того дива, коли ще разъ воно тутъ прийде.

Гораций. Нічого не буде — ручу, що не прийде.

Бернардо. Сядь и стерпи,
що разъ ще заштурмуємо до твого
уха, которе такъ обваровано
міцно напроті нашого опису
того, чого свідками, через дві ночі, були ми.
Гораций. Добре, сідаймо. Скажи якъ то було?
Бернардо!

Бернардо. Прошлой ночі, коли о ця
ясна зірка на заході цю саму
сторону освіщала, де теперки
блищить власне и замковий годинникъ
бивъ першу — Марцель и я вглянулисьмо....

Марцель. Тривай! гляньте тамъ: надходить знову.
(Духъ показується.)

Бернардо. Зовсімъ постать короля небіщика.

Марцель. Гораций! промовъ до нѣго — ти учений *).

Бернардо. Чи може бути більша подібъ? скажи!

Гораций. Правда! Стовпю зъ тривоги и диву.

Бернардо. Здавалося що хоче, аби котрий
зъ насъ промовивъ до нѣго.

Марцель. Промовъ, Гораций!
до нѣго.

Гораций. Хто ти? що радий зъ пори
нічної, смієшь являться въ тій славній
воєнній постаті, котору король
Данії, за жита бравъ на себе?
Заклинаю тя на Бога: відповідай!

Марцель. Це ёму не подобається.

Бернардо. О! глянь —
відходить.

Гораций. Стій! говори! закликаю
тя: кажи.

Марцель. (Духъ шезає)
Вже нема ёго.

Бернардо. Що жъ? Гораций!

Збілівъ ти, дріжишь цілий... Скажешъ-же,
що то причуда? Що жъ думаєшь о тімъ?

Гораций. Бачить Богъ, що ніколи-бъ я тому
Не віривъ, якъби не цес, такъ явне,
дотикальне пересвідчене власнихъ
моїхъ очей.

*) Умівъ по латині, а закликавня и екзорцизми въ тої лишъ мові були зложєні ксеяндами.

Марцель. Скажи: не подібнежъ це
видьмо до короля небіщика?

Гораций. Якъ ти до себе. Власне таку зброю
мавъ тогді, коли Норвегчика побивъ;
такъ саме — памятаю — морщивъ чоло
своє тогді, коли, по тяжкой, на ледахъ,
битві, розбивъ табори Поляківъ.
Дивна річъ!

Марцель. Такъ то два рази, о цеї
самої годині, це відмо перейшло,
марсовими кроками, коло нашихъ
постерунківъ.

Гораций. Що-бъ то поправді мало
значить — не знаю; але ведля скалі
и калібру мого суду — це вішунъ
якихсь важнихъ зрушенівъ нашого краю.

Марцель. Сідайте и нехай мені хто скаже:
пощо ті вічні и такі пильні
варті нічъ-въ нічъ неспокоють підданихъ
краю? Пощо той заготовъ гарматъ, и
скупованє. по чужихъ торгахъ, військовихъ
статківъ? Пощо такий рухъ въ корабельнихъ
варстатахъ, де трудъ робітника неділі
не відрізняє відъ решти тиждня? Що
причиновъ того дивного поспіху
даючого дієви нічъ за товарища?
Пояснить цес мені хто?

Гораций. Я поясню. Принаймній такі вісті
ходять: Останній король Даньський, образъ
которого тільки-що показавсь намъ,
якъ знано, бувъ змушенимъ до бою
Норвегскимъ королємъ Фортинбрасомъ,
зздрістнимъ ёго потугі. Хоробрий
нашъ Гамлетъ (такимъ сливе вінъ въ тій стороні
зананого світа) забивъ Фортинбраса
того — которий, на основі акта,
печатями заварованого, и
освященного воєннимъ правомъ, бувъ,
обовязанимъ уступити часть своїхъ
краївъ звияжці; це саме зробивъ-би
и нашъ король віддаючи часть своїхъ земель
Фортинбрасови, колибъ той перемігъ
бувъ въ бійці. О цежъ теперъ синъ того
Фортинбраса зложивъ зо всіхъ кутівъ
Норвегії зібрану, за плату и страву, голоту

охотників в цілі, котра не здається
бути боязкою и, як наш уряд
відгадує, прамус до відобраня
силовъ краївъ страченихъ, по умові;
и то, якъ мені здається, причина
тихъ зброень — повідь чатъ нашихъ и
джерело того кипятку в цілому краю.

Бернардо. И мені такожъ такъ здається; тимъ борше,
що це явище, в воєнному приборі,
оглядає наші чати и бере
на себе постать короля небіщика,
котрий тихъ війнъ бувъ, и є, причиною.

Гораций. Знакъ це для очей духа породий
въ грозьби; коли Римъ бувъ на вижині
своєй потугі — коротко передъ
смертею великого Юлія — гроби
відчинились и вмерці, стогнучи,
блукались по улицяхъ Рима.
Бачились дивні дива: звізди зъ хвостомъ,
крівавий дощъ, пятна на сонці и тая
мокрава звізда, порядкующа
панствами Нептуна, померкла. наче
въ судъ останній. И о цежъ такі самі
попередники сумнихъ подій, которі,
якъ вислопці біжать передъ долею,
або суть пролѣгомъ ворожбъ, которі
прийти ще мають — небо и підземле
засилають теперъ и нашому королевству.

(Духъ вертає.)

Гляньте! иде знову. Заступлю ёму
дорогу, хотябъ здоровля мавъ позбутись.
Стій маро! коли можешъ подати
голосъ, або принаймній звукъ який
доступний для уха, то подай. Коли
дія яка може тобі помічь, а мені
славу дати, то скажи! Коли нетайна
тобі доля цього краю, котору
напередъ знаючи можна-бъ відвернути,
о! кажи! А може за життя сховавъ ти
вечесно зібрані скарби, за що ви
духи буваєте, якъ кажуть люде,
покарані вічною смерті вандрівковъ?

(Півень піє.)

Говори! Стій — скажи! Перебіжи
ёму дорогу, Марцелю!

Марцель. Чи кинуться
на него зъ галябардовъ?

Гораций. Кидайся,
якъ не стане.

Бернардо. Тутъ вінъ.

Гораций. Вінъ тутъ.
(Духъ шезає.)

Марцель. Шезнувъ. Кривдимо тую постать
маєстатичну, коли жадаємъ
силовъ ёю спинити; хапаємъ лишъ
воздухъ и пуста наша грозьба
стається зловъ наруговъ.

Бернардо. Здається хотівъ
щось говорити, та півень запіявъ.

Гораций. Встріхнувсь якъ преступникъ на голосъ апелю
страшного. Чувавъ я, що півень, той
трубачъ ранокъ ознаймующий, своїмъ
чутнимъ острашимъ голосомъ, пробуджає
бога дня и на цей знакъ кожний духъ,
чи вінъ по землі блукається — в воді,
вогні, чи повітру — вертається звідки
вийшовъ; а що це правда — переконою
тому то, що ми тутъ самі бачили.

Марцель. Лишень півень запіявъ — задріжавъ и
розвіявъ. Кажуть, що ранній цей птахъ,
въ ту пору, коли ми Різдво святкуємъ,
по цілихъ ночахъ піє и тогді
ніодинъ духъ не сміє вийти зъ свого
сідлища; ночі здорові, зорі
нешкідні, зло спить, чари не мають
своєй сили; такъ добродійний и
святий той часъ.

Гораций. Чувавъ и я про тее,
а почасті самъ тому вірю; але
дивиться! вже день, в рожевої опоні,
страхає росу на о цимъ погірку
всхіднімъ. Зійдімъ зъ варті! А моя така
рада, щобъ ми невідкладно, о всімъ
баченімъ, оповістили Гамлета,
бо вірую, що безсловне це для насъ
видьмо до него промовить. Чи згода
на то, що учинити каже намъ
серце и обовязокъ?

Марцель.

Згода!
навіть знаю дз ёго, наособі,
здиблемо сёгодня рано. —

(вийшли.)

(Дальше буде.)

ГАМЛЕТЪ,

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧЪ.

Драма въ V. дѣяхъ В. Шекспіра.

ДІЯ ПЕРША.

ЯВА II.

Авансценнальна сая въ замку.

Король, королева, Гамлетъ, Полоній, Ляертесъ, Вольтимандъ, Корнелій, пани и служба.

Король.

Хоть ище живо бачиться намъ смерть
милого Гамлета, дорогого
брата нашего, а тимъ и
належало-бъ намъ въ тяжкимъ жалю
зістать, а цілою країні покритися
однимъ фалдомъ жалоби; та
розвага присилає натуру —
що, зъ гадковъ о умернімъ, и о
собі паматаємъ. Для того такъ
сказать: зъ радістю журбовъ затрутою,
зъ погодою въ однімъ, а слезою
въ другимъ оці, зъ квітами въ рукахъ, а
на устахъ зъ стономъ — порівно важучи
біль и радість — одружились ми зъ оцею
колись нашою сестрою, а цего
воєнного паньства дідичкою.
Однакъ, чинючи тес, не
поступили ми проті світлого
вашого ўзнаня, которе, свобідно
виголошене, дало санкцію
нашому поступкови. Дяка за то!
А теперь, панове, знайте, що молодий
Фортинбрасъ, чи то мало важучи
собі нашу вартість, чи гадаючи,
що зъ смертю дорогого нашего брата
найде въ королевстві безправство
и неладъ, и на тимъ лишъ будуючи
свої надії користі, зневолює
насъ, черезъ своїхъ послівъ, вернути
ѣму ті країни, которі, за
справою святої памяти брата
нашого Гамлета, міцноправне,

зъ рукъ ѣго батька, перейшли на власність
Данії.

Годі о нимъ! Теперь же
о насъ и о цілі для якої тутъ
ми зішлися. Взиваємо, о цимъ
нашимъ листомъ стрія Фортинбраса,
тепернѣго короля Норвегії,
которий, зъ силъ опалий, обложно
хворий, може и не чувавъ о тихъ
роботахъ свого небіжа — щобъ здержавъ
ѣго відъ замслу; щобъ заборонивъ
ѣму збирати військо и чинити
намъ неприязні демонстрації. А вамъ
Корнелю и Вольтиманде поручаемъ
занести цей листъ и поздоровити
Короля Норвегії недаючи
вамъ права становити нічимбільшь,
лишень-що сказано въ цимъ листі.
Прощайте! и пай поспіхъ хвалить
вашу стараниість.

Корнелій и

Вольтимандъ.

Якъ во всімъ, такъ и тутъ
постараємся її оказати.

Король. Не вонтплю. Будьтежъ намъ здорові!

(Корнелій и Вольтим. виходять.)

Ти мавъ насъ о щось просити Ляертасе.
Якажъ твоя прозьба? Говори сміло!
Не тратить словъ задармо — хто зъ слушнимъ
жаданѣмъ удасться до монархі
Данії. Чого-бъ хтівъ ти такого,
що не готовъ би я бувъ сповнити,
закимъ ще забажаєшь. Голова
небільшь покровна серцю, рука устамъ
не скоріца для послуги, якъ тронъ нашъ
батькови твому Ляертасе. Чогожъ
жадаєшь?

Ляертесъ.

Дозволеня Вашої
королевскої милості вернути
до Франції, зъ которой хоть я,
и радо прибувъ, щобъ зложити мою
повинну шанобу при коронації
Вашої королевскої милості,
але теперь, коли цей обовязокъ
уже мною виповненъ, жаданя мої
и думки — признаюсь — тягнуть мене

изновъ до Франції, за що покірно
осміляюсь перепросити Вашу
королевську милость благаючи
Его призволеня на мій одвіздъ.
Щожъ на те отець Вашъ? Чи пристає
Полѣній!

Король.

Полѣній.

Усильними прозьбами
доти калатавъ до мого серця, ажъ
доки вимохить до жаданій ёго
неприложивъ я печаті дозволеня.
Не взбороняйте ёму їхати
Милостивий королю!

Король.

Ідже, и
ропоряджай своїмъ часомъ — такожъ
и нашою ласкою.

До тебе
теперъ звертаюсь любий небіже
Гамлете, мій сину!

Гамлетъ.

(про себе.) трохи більше якъ
небіжъ, а меньше чимъ сину.

Король.

Яка тому
причина, що и досі чорні хмари
тебе отачають?

Гамлетъ.

О! ні, я и дуже
виставленъ на сонце.

Королева.

Любий Гамлете!
Скинь що понуру барву, и приязно,
випогодженимъ окомъ, спогляни
на Данию; перестань очі въ землю
опускати роздумуючи о
дорогимъ батьку. Що живе — умерти
мусить: ниньки тутъ гостить, а завтра
переходить въ порогі вічності;
то річъ звичайна.

Гамлетъ.

Дійсно, пані, дуже
звичайна.

Королева.

Коли для всіхъ є конечно
загальною, чомужъ тобі здається такъ
незвичайною?

Гамлетъ.

Здається? — ні, пані!
вона є, вісті! У мене жодне
здається не значить нічого. Нічимъ
у мене самъ собою, той, очамъ видний,
конвенціональний стрій жалоби;

вітряні вздохи зъ трудністю видавані,
жалість ставлена на видъ обличемъ,
міною, гестами — то все нічимъ
у мене, -- то тільки здається, бо
потаємне можна быть чужимъ тому,
але въ мені є щось, которе
не міститься въ раму познать — въ тую
ларву жалю — въ ту ліберью болю.
Хвалою тобі Гамлете той смутокъ,
котримъ віддаєшъ честь памяті
твого батька, алежъ знай, що твій батько
такожъ мавъ батька и що ёго такожъ
такъ стративъ, якъ татой свого. Добрий синъ
повиненъ якийсь часъ боліти по
смерті отця, але упорно трівати
въ горуваню, то значить давать доказъ
безбожної чутісті, котора
противить небесної волі — значить
оказувати немужеське серце,
несфорний умисль и плоху розвагу.
Бо коли знаємъ, що щось є звичайнимъ,
якъ кожна инча річъ щоденна, то
пощожъ бороться проті конечності,
братъ то до серця? Встидайсь! це гріхъ проті
роди, проті неба — проті змерлому
навіть; наконець це проті розуму,
котрий відъ скона першого
чоловіка, ажъ до смерті того,
котрого страту теперъ оплакуємъ,
тягомъ голосить: „такъ мусить бути!“
Киньже, просимъ ти, ті нездарні жалі
и не забувай, що въ насъ маєшъ другого
батька; най довідається світъ, що ти
найближчий нашого трону и серця
нашого; догичножъ твого заміру
повернена до Віттемберськихъ шкілъ,
то заміръ той противить ся нашимъ
жаданнямъ; отже звиваємъ тебе
щобъ згодився ти зістати тутъ,
підъ чулою стражою нашого
ока, яко нашъ наймиліший двірський,
родичъ и синъ.

Король.

Королева.

Милий Гамлете! не дай
матері просити тя надармо:
зістань зъ нами, покинь думку їзди до
Віттемберга.

Гамлетъ. Зо всіхъ силъ моїхъ буду
тобі пані, послушний.

Король. Оце красна
и дуже, синівська відповідь! Піди,
дорога жінко! тая мила и
непримушена повільність Гамлета
розпромінила мені серце; тому
кожний взнесений сёгодня на замку
тоастъ гармати взібъють підъ облаки
и небо, даючи втірь радимъ
королевськимъ віватамъ, такимъ самимъ
громомъ дасть землі відповідь. Идімо!
(всі, окрімъ Гамлета, виходять.)

(Дальше буде.)

ГАМЛЕТЪ,

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧЪ.

Драма въ V діяхъ В. Шекспіра.

ДІЯ ПЕРША.

ЯВА II.

Гамлетъ. Бодай це тіло — неподатне тіло
стопніло, въ лётну розвіялось пару!
або щобъ той тамъ въ небі не погрозивъ
бувъ каровъ самобійці. Боже! Боже!
якъ нуднимъ, нездарнимъ, пустимъ и нівечнимъ
здаються мені забаги цього світа!
То неполотий городъ, лишень буйно
розросшимся бураномъ покритий.
О встиде, що могло прийти до того!...
допіру два місяці якъ умеръ... ні,
ні! и того немає — такий добрий,
такий ангельський король, напроті
того, якъ Аполлѣ напроті
Сагира, а такъ до моєї мати
привязаний, що не мігъ втерпіти
навіть, аби сильніший подухъ вітру
до лица єї діткнувся. А вона —
и требажъ, щобъ памятавъ я цеє! —
вішалась єму на шию такъ жадно,
наче-бъ росла въ ній жадà пестенствъ въ міру
їхъ удоволеня. И въ місяць потомъ
о! прочъ зъ тою думковъ! — Несило! назва
твоя — жінка.... Въ одень марний місяць,
закимъ ще здерла ті черевки,
въ которихъ шла за тіломъ бідного
мого батька, якъ Ніобе ціла
слѣзи — гляньте! — Боже мій! звірь,
безрозумний, звірь чувъ би жаль довше. —
зістає жінкой мого стрія — брата

мого отца, але котрий такъ до брата подібний, якъ я до Геркулеса. Въ оденъ місяць, закимъ ще солоний осадъ слезъ неширихъ уступивъ зъ очей почорвонілихъ — зістала жінкою другого. Такъ хутко, такъ легко въ грішне скочити ложе! Недобре то и вийти на добре не може; але рвись серце, бо уста мовчати мусять!

(Входять Гораций, Бернардо и Марцель.)

Гораций. Поздоровъ нашъ дорогому князю!
Гамлетъ. Мило мені бачити васъ панове

въ доброму здоровлю. То Гораций, або забувъ я, якъ самъ називаюсь. Той самий, и якъ завжди бідний слуга Вашої королевської Милості.

Гамлетъ. Властиве добрий приятель; возьми тую назву, а мені дай тамтую. Щожъ привело зъ Віттемберга тебе? А! то Марцелі.

Марцель. Такъ, Пане!

Гамлетъ. Дуже радъ, що васъ побачивъ; добрий вечеръ! Але справді, Гораций! скажи мені, що тебе зъ Віттемберга привело?
Гораций. Склонність до житя въ неробстві, милостивий князю.

Гамлетъ. Того не смівъ би мені сказати неприятель твій навіть, и самъ ти зле робишь сялясь примусити мое ухо до віри въ власне твоє проті собі самому свідоктво. Знаю не ти нероба — акажъ може бути ціль твого побуту въ Ельзинорі? Научишься тутъ крепко питъ.

Гораций. Прибувъ я на похорони Твого батька, Милостивий князю.

Гамлетъ. Не жартуй зъ мене, шкільний товаришу! скорійшъ прибувъ ти на шлюбъ моєї мати. Ввісті, хутко по тамтихъ наступивъ вінъ.

Гораций. Ощадність брата, ощадність! Пригріті решти присяжківъ зъ похоронного колива дали трактamentъ на учту весільну. О! мій Гораций, волівъби я бувъ побачити найзавязшого

мого ворога въ небі, чимъ дожити того дня. Мій бідний батько! здасться мені, що ёго бачу.

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Де?

Передъ очима душі моєї.

Колись я ёго бачивъ: то бувъ король якихъ мало.

Лучшъ скажи -- чоловікъ.

Хоть би всё въ цімъ фальшивимъ світі було тимъ, чимъ на видъ здається бути — ще-бъ другий такий не найшовся.

Здається мені що цієї ночі я ёго бачивъ.

Ти бачивъ? кого?

Короля — батька
Вашої княжської милості.

Короля?

мого батька?!

Заставъ на минуту

Твою здуму пане, и бачнимъ ухомъ захочъ вислухати тую освідому, котору, згодно зъ свідоктвомъ тихъ двохъ честнихъ людей, маю Тобі учинити. Пробі! говори!

Черезъ дві вже ночі,

по собі идуці, середъ глухої тиші півночної, тіжъ самі офіцери, Марцель и Бернардо, відбуваюці замкову варту, мають таке віджене: постать подібна до, святої памяти, батька Твого, князю, узброєна відъ голови до нігъ, стає передъ ними и тихими кроками проходить передъ здивілими и струхлілими їхъ очима такъ близько, що ледві не діткне їхъ своєю ліскою, а вони стоять якъ вкопані и, наче одраглівши зъ остраху, не сміють до ній промовити и слова. Освідомівшись відъ нихъ о тімъ чуді, тайно, пішовъ я зъ ними другої ночі, самтрить, на варту, и дійсно! о тімъ самімъ часі, въ такий самъ спосібъ, зъ оповістю їхъ згодне, прийшло видище. Знавъ я Твого батька пане: ті руки неменьшъ до себе подібні.

Гамлетъ. Дежъ це діялось?
Гораций. На замковій терасі,
Пане!
Гамлетъ. Промовивъ-же ти до того явища?
Гораций. Я говоривъ, та жодної не дало мені відповіді. Разъ тільки піднесло голову и здавалось хтіти щось промовити, але на ту пору півень запіявъ, на котрий голосъ раптомъ встремнулось и щезло намъ зъ очей.

Гамлетъ. Дивно!
Гораций. Якъ живъ стою тутъ, Милостивий князю, все то правда, и лічили ми собі за обовязокъ оповістити о тімъ Вашу княжську милость.

Гамлетъ. Направду, це дивище набавляє мене непокоємъ.
Маєтежъ цієї ночі варту?

Всі три. Маємъ,
Милостивий князю.

Гамлетъ. То у зброї було?
Всі три. Такъ пане.

Гамлетъ. Відъ нігъ до голови?
Всі три. Відъ чашки до кістокъ.

Гамлетъ. То лица ёго ви небачили?
Гораций. Бачили! лице було відкрите.

Гамлетъ. Грізножъ на лице виглядало?
Гораций. Сумно більшъ, чимъ гнівне.

Гамлетъ. Блідо, чи румяно?
Гораций. О! дуже блідо.

Гамлетъ. И пильно на васъ ся дивило?
Гораций. Дуже пильно.

Гамлетъ. Шкода, що тамъ не бувъ я!
Гораций. Ви-бъ остовпіли зъ диву.

Гамлетъ. Може бути, може бути! який часъ бавило?
Гораций. Стільки, скільки треба на зліченє ста при невеликимъ поспіху.

Марцель и Бернардо. О! довше!
Гораций. Тоді, коли я бувъ то — не довше.

Гамлетъ. Сиву-жъ мало бороду?
Гораций. Зовсімъ такую, яку бачивъ я у змерлого короля: чорну серібрясту.

Гамлетъ. Буду зъ вами сёгодня на варті: може бути що и сёгодня прийде.

Гораций. Прийде певне.

Гамлетъ. Коли приймає на себе постать мого батька — мушу зъ нимъ говорити, хотьби ціле пекло, розкривши пашу, мовчати приказувало. Що до васъ мої панове, коли ви досі втаїли тую околичність — и на все підъ замкомъ ёго держіть же, и що-бъ не трафилось цієї ночі — беріть всё на розумъ, але на язикъ нічого: віддачу вамъ тее.

Прощайте! Межъ одинадцатою а дванадцатою зійдемъ на терасі.

Всі три. Слуги Вашої княжської милості.

Гамлетъ. Будьте мені приятелями такъ, якъ я є вашимъ. До зобаченя!
(Гораций, Марцель и Бернардо виходять.)

Духъ мого батька! оружний... щось тутъ злого буде, щось тутъ иде лукаво. Колибъ ніч скоріще! а до того часу мовчи моє серце. Збродні и зъ підъ землі виходять — щобъ статся явними.

(виходить)

(Дальше буде.)

ПОДОРОЖЬ ПО УКРАЇНІ.

Зъ записокъ Д. Л.

Зъ брами св. Анни на право ведуть до міста сходи кам'яні, дуже порядно збудовані; просто, межі скалами зъ правої сторони и фортечними, колись, мурами зъ лівої, усе въ гору йдучи, підіймаєтесь, Польскою уллицею, до міста. На самій горі вже заімпонує вамъ великанський кам'яний будинокъ на сімъ поверховъ, серединою которого брама названа Вітрана (Wietrzna). По правій стороні тянуться великі мури, теперъ військові ковальські майстерні, на ліво менша брама служить другий вїздомъ до Камінця съ півночно-західней сторони.

Перейшовши Вітрану браму, входишь до самого Камінця, и зъ тої висоти доми надъ Смотричомъ видаються вамъ дитячими забавками и въ голові закружиться подивив-

рвать, — годі нашъ городокъ бувъ ще поменьшимъ сільцемъ; навкруги ёго бувъ окіпъ изъ валомъ — а на валові стояла гармата.

На самому краю села, коло ріки таки, стояла вбога хатка одного нейтиги козака, — рибалкою бувъ, тай тимъ живився. Була у ёго и жінка тай донечка — Стеха називалась. Гарна була Стеха, — на усе село гарна, — така то, що мовлявъ, и у сні такої не зувидишиъ. Висока, гнучка мовъ очеретина, білоличка, чорнобрива, а очі мала карі та яснї-яснї мовъ зірочки. Бувало, хто ні зувидить Стеху, такъ прикипить до землі, — очей відъ неї не зведе, себе забуде.

Стесі пішовъ вже вісімнадцятий рікъ; а вона усе рівно якъ мала дитина, — така тиха-тиха та боязка; ні на вечоринці ні на досвітки вона не ходила, — та и ріденько по празникахъ зъ посестрами забавлялась; усе сиділа дома коло матері. А коли бувало який парубокъ кинне на неї окомъ, то вона такъ засоромитца и покрасніє, мовъ та маківочка. Бачте, стидлива така була, дуже стидлива, що коли у неділю надіває чисту сорочечку, то відъ ріднї матері ховається, або коли маже хату то и сорочку замурає а не підкашетца. Літомъ, нехай хоч незнати яка спекота була, ніколи не ходила купатися укупці зъ дівчатами, — а купалась сама — самісінька ажъ о півночі, коли вже усі люде вь селі спали. Бувало мати стане їй дорикати: „дурна чого ти боїшся, чого стидаєшся?“ а вона мовчить лишень та по своєму робить.

Вже и вь селі забули-бъ, що єсть у світі Стеха, коли-бъ ніколи, підъ тихий вечіръ, її жалібна — сумувита пісня не розходилася по цілій околиці; а голосъ у неї такий то бувъ що й розказати тяжко!. . . Кто-бъ ні зачувъ її пісню -- ударить лихомъ объ землю, духъ запре, притаїть: слухає и не переслухається. Доводилось, що байдакъ пливе собі спокійно по середині Дніпра; и зачує лишень лодманъ Стехину пісню, такъ и повертає до берега, пливе-пливе и не зчується, якъ напіткався вінъ на міль. А вона сердешна, — бо коли-бъ знала, замовкла-бъ певне, мовъ сполоханий соловейко. Така то була Стеха. (д. б.)

ГАМЛЕТЪ.

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧЪ.

Драма вь V. діяхъ В. Шекспіра.

ДІЯ ПЕРША.

ЯВА III.

Світлиця вь домі Полонія.

Ляертесъ и Офелія.

Ляертесъ. Вже мої річи, сестро, занесені на покладъ. Будь здорова! а коли вітеръ задує приязно и корабель, которий рушить на воду — не засиплай тогді, але доноси о собі.

Офелія.

Ляертесъ.

Вонтпиши о тимъ?

Дотично-жъ Гамлета и пустихъ ёго залищанокъ — лічи їхъ улудою — skutкомъ горячої крови князя, — якъ фїялокъ весняної пори ранній, та несильний, любий, та не тревалий, кілька минутъ лишень пахучий — більшиъ нічого!

Офелія.

Ляертесъ.

Більше нічого?

Не думай инакше.

Натура людська, коли ся розвиває, не ино росте поверхнїю формою, але, якъ вь будующійся святині, служба душі и духа такожъ ся вь ній збільшає. Може бути навіть, що вінъ теперъ тебе любить — що чистість ёго захогінїи не має плямъ на собі, але зваживши ёго станъ, не забувай, що ёго воля не є ёго власною.

Самъ вінъ є невільникомъ свого роду; вінъ не може, якъ другі, вибрати тільки для себе, бо безпечність и добро цілого королєства відъ ёго вибору залежить; проте и вибіръ ёго конечно мусить бути залежнимъ відъ жаданій и згоди того великого тіла, которого вінъ головою. Тимъ, коли вінъ каже, що тебе любить — твой розвазі слідъ ёму дати віри настільки, наскільки вінъ, згідно зъ займованимъ чрезъ него становищемъ, зможе здержати своє слово, то єсть, наскільки Дани загальний голосъ пристане на те. Уважъ, що грозить твой дівочій славі, коли легковірно словамъ ёго повіриши, зневолиши собі серце и відчиниши скарбъ твоєї невинности безвіжднимъ ёго загонамъ? Стережись Офелїє! Стережись сестрице любя и стій вь одводі твоєї склонїнїсти, здалеку відъ небеспечностей и напасти покусь! Стидливе дівча важить вже забагато, коли передъ молодикомъ *) красу не

*) Вь часи Шекспіра, жінки, виходячи зъ дому, окривали лице маскою.

скриває. На честь навіть падає пржа
обнови; черв' всечасно розточує
дітей весни, закимъ ще до цвіту
пучки отворили; а впливъ злоснихъ м'язмъ
найшкідливіший тогді власне, коли
роса вільжить молодість пригожу. Сестро!
стерезись! найліпшимъ щитомъ въ тій пробі —
недовіра и собі самої.

Офелія

Основу

тої науки поставлю на сторожі
мого серця. Та, брате! не йди слідами
тихъ дорадцівъ, которі намъ прикру и
тернисту стежку чести показують,
а самі тимчасомъ крочуть квітчастимъ
шляхомъ неправдъ про власні ради не дбаючи.

Ляертесъ.

О мені будь спокійною и прощавай
сестро! А! нашъ батько.

(входить Полоній.)

Благословенє

двійне, двійне щастє намъ приносить вінъ;
щаслива встріча, котора дає мені
до того спосібність.

Полоній.

Ляертесъ ище тутъ?

На корабль молодче! Полотнища вітръ
вздуває — чекають на тебе. Разъ ще
даю тобі моє благословенє,

(кладає руку на голову сина)

на дорогу; возьми єго и въ память
вбий собі тихъ перестерігъ кілька:
не будь скоримъ мислі твої впроваджать
въ слова, а заміри обертать въ чини;
будь популярнимъ, але не простачнимъ;
досвідченихъ тобою приятелівъ
и которихъ вибіръ окажесь вартимъ
тебе — жєлізними прикуй до себе
клямрани, але рукъ не погань собі
устискомъ якогобудь пройдисвіта;
стерезись замішокъ, а коли вже въ нїї
зайшовъ ти, то такъ заховуйсь, щобъ мусівъ
противникъ на потомъ тебе остерегаться;
ухо твоє май завш' отворомъ, але
рідко коли отворяй уста; всвою
зданя другихъ, але твій судъ задержуй
при собі. Уберайсь коштовно наскільки
твій мішокъ позволяє тобі, але
безъ збитку, бо дуже часто убрале

показує ґрунтъ чоловіка и у тїмъ
взгляді Французи найбільшъ мають такту.
Не пожичай другимъ и відъ другихъ, бо
пожичку давану тратимъ найчастійшъ
зъ приязнєвъ, а браною псєємъ
конечний порядокъ въ домі. Словомъ, будь
правимъ самъ для себе, а якъ після дня
йде нічъ зъ порядку, такъ за тїмъ піде,
що такимъ-же будешъ и для другихъ.
Будь здоровъ! моє благословенє най
утвердить тебе въ тїй мірі.

Ляертесъ.

Покірно

прощаю васъ отче и пане.

Полоній.

Иди вже!

часъ не стоїть — все на поготові.

Ляертесъ.

Прощай

сестро и памятай на слова мої.

Офелія.

Я їхъ замкнула въ серцю, а ти маєшъ ключъ
відъ нєго.

Ляертесъ.

Будь здорова!

(виходить.)

Полоній.

Що це вінъ

сказавъ тобі? Офеліє!

Офелія.

Дотично

Полоній.

Въ часъ ти нагадала!

Чувавъ я, що часто навіщавъ вінъ тебе
въ тихъ часахъ, и що зъ твоєї сторони
находивъ нетрудний и хутний приступъ.
Коли такъ було (а оповіщено
мене пересторогою), мушу тобі
сказати, що не цїнишъ себе такъ,
якъби слїдъ, дбалої о дівочу
славу дочці Полонія. Якїжъ
ваші стосунки? Говори правду.
Освідчався мені отче зъ своєю
склонністею.

Офелія.

Зъ склонністею, гм! гм!

Полоній.

говоришъ, наче недосвідчена
въ річахъ небезпечнихъ, щебетушка.
Чи віришъ тимъ такъ званимъ
освідченнямъ?

Офелія.

Не знаю, якъ о тїмъ

думати, отче.

Полоній.

Не знаєшъ?

то я тобі скажу: маєшъ знати,

що детина ти, коли ти освідчення,
безъ посвідчення розсудку, берешъ
за добру монету. Не раджу
тобі зъ нимъ свідчитись, бо инакше
(же ужию ще тої словъ забавки)
досвідчишъ недобрихъ наступствъ.

Офелія.

Говоривъ.

о своїй любові дуже обичайно.

Полоній.

Бо такъ чинити є обичаємъ.

Офелія.

И

слова свої потвердивъ найсвятшими,
які можуть бути, присягами.

Полоній.

Полонна на молоді горобчики!
Знаю я якъ щедрою душа на
устні присяги, коли кипить кровъ
молода. Не приймай тихъ вибухівъ
за вогонь, — більшъ зъ нихъ світла
чимъ тепла, а и світло тоє
погасі вь минугу. Відъ теперъ
будь скупійшою вь приступі и більше важъ
власну розмову, чимъ визіване
другихъ до неї. Дотичножъ князя
Гамлета, не забувай, що вінъ ще
молодикъ и що єму теперъ вже більшъ
вільно, чимъ тобі буде колись навіть!
Словомъ, не завірай єго присягамъ,
бо вони, наче ті шукмістри, не тимъ,
за які їхъ убрале показує — то
заступники безбожної хуті, котора
для того бере святісті постать
на себе, щобъ скоріще змогла серця
опутати довірливі. Недовго
кажучи — не хочу, щобъ часъ твій ти
гаїла на задаванюся зъ княземъ
Гамлетомъ. Памятай, що того
не хочу! Можешъ йти.

Офелія.

Буду

тобі отче мій послушною.

(виходять.)

(Дальше буде).

ГАМЛЕТЪ,

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧЪ.

Драма въ V. дѣяхъ В. Шекспіра.

ДІЯ ПЕРША.

ЯВА ІV.

Замкова тераса.

Гамлетъ, Гораций и Марцель входить.

Гамлетъ. Острый вітръ віє — діймающе зимно.

Гораций. Дійсно! — дуже щипає повітре.

Гамлетъ. Котора година?

Гораций. Доходить

дванадсята.

Марцель. Била вже дванадсята.

Гораций. Вже? не чувъ я. Одже приходить вже часъ,
въ которімъ видьмо звичайне являдось.

(за сценою голосъ трубъ и вистріли.)

Що то значить? пане!

Гамлетъ. Значить, що король
чувъє зъ чарою въ рукахъ, череду
двірськихъ п'яниць перепиваючи,
а кожний такий голосъ трубъ и котлівъ,
то триумфальний знакъ нової міри
королёмъ питой.

Гораций. Чи це такий звичай?

Гамлетъ. Звичай. Але по моєму, хоть я
туть родився и вже зъ тимъ освоєний,
честнійшъ було-бъ такий звичай ломити,
а не заховувать свято. Ті гудьби
на смерть — лишъ въ посміхъ и наругу
подають насъ у другихъ народівъ:
бочками зовуть насъ и хлівної
череді властиве призвище ганьбить
имя наше. И въ самої річи!
хоть би вже и були ми безъ докору —
це одно вже стерло-бъ зъ нашихъ чинівъ
славну, їхъ внутреннєї вартості,
ознаку. И поєдиннимъ людянь
це саме ся трапляє: неодень
скуткомъ натуральної похиби —
чи то роду (а тому вінъ не виненъ,
бо хто-жъ оберъ своє походження?)

чи якогось успособлення крові,
 которе дуже частно рве тами
 розуму; чи — звичаєннв, которе-сь
 противить формамъ призвоитості —
 неодень — кажу — пошкодований
 такою похибовъ будь органічновъ
 будь припадковою, хоть би ёго
 шляхотні думки були и иноді
 якъ кришталъ чисті и многі, скільки можъ,
 въ чоловіку — одновъ тою сказою
 буде вже заражений въ публічній
 опінії. Одна драхма злого
 нівечить всілякі первістки шляхотні.

(входить духъ.)

Гораций. Бачишь ёго? пане!

Гамлетъ.

Ангели Пана
 Всесильного! майте мене въ своїй
 опіці! Благословенний ти, чи
 покараний — чи віддихаєшь тхомъ
 неба, чи пекла вибухами — чи маєшь
 погубні, чи приязні заміри —
 приходишь въ такій постаті, що мушу
 зъ тебе добути голосъ. Гамлете!
 королю, отче мій! володітелю
 Даньї, відповідай! не зіставляй
 мене въ невідомості: скажи, для
 чого святі твої кості на віки
 въ домовину зложені пробили
 плашеницю, для чого гробовець
 въ которий зступающого тебе
 бачили ми, піднісь своє тяжке
 мармурове віко, щобъ тебе назадъ
 повернути? Що то значить, що ти
 трупу — и зновъ, въ воєнному ристунку
 підлунний цей наділъ навіщаєшь,
 чинячи нічъ страшною и насъ
 недотепнихъ землі цієї синівъ
 встрахаючи мислями, которі
 переходять мету нашихъ понятій?
 О! скажи що це? яка ціль того?
 Чого відъ насъ хочешъ?

Гораций.

Марцель.

Дає Тобі
 пане знакъ, щобъ пішовъ Ти зъ нимъ, наче
 хотівъ би наособі поговорить зъ Тобою.
 Якъ привітнимъ жестомъ зазиває тя,

пане, въ стороннійше місце. Однакъ
 не йди за нимъ?

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Гамлетъ.

Гораций.

Не йди, милостивий князю!

Хоче говорити зо мною — піду.

Не роби того, милостивий пане!

Чогожь би я тутъ лякався? житте
 зломаної шпильки не варте, а
 душа моя якъ вінъ безсмертна. Глянь,
 зновъ кива на мене — піду за нимъ.
 А якъ би вінъ запровадивъ Васъ пане
 надъ пропасть, на берегъ грізної тої
 скали, котора стромо опускаєсь
 въ морську безодню и тамъ переіначивсь
 въ другі постаті ще страшніші —
 постаті, которі-бъ могли тобі
 відняти притомність твого умислу
 вправить тя въ шаленість? Згадай лишъ!
 Вже саме то місце, безъ жадного
 инчого впливу, будить розпачний станъ
 въ кожному, хто вгляне море на стільки
 сажнівъ підъ собою и коли чує
 ёго гукъ страшний.

Гамлетъ.

Марцель.

Гамлетъ.

Гораций.

Гамлетъ.

Все кива на мене,

Иди вже, иди — піду зъ тобою.

Зістань пане!

Пустіть мене!

Вздержись

пане — зістанься.

Доля мене кличе
 и найменьшу жилку мого тіла
 чинить такъ потужною, якъ льва
 немейського нервъ найсильніший.
 (Духъ не перестає кивати).
 Все призиває. Пустіть мене!

(вириваясь.)

Пробі!

Въ упіра заміню того, хто буде
 мене довнне втримувать. Иди, спішу
 за тобою?

(Духъ и Гамлетъ виходять.)

Гораций.

Марцель.

Гораций.

Віобразня шаломъ
 ёго обгортає.

Идімъ за нимъ
 въ слідъ; тутъ не пора быть послушнимъ.

Идімъ!

На чімъ це скінчиться?

Марцель.

Гораций.

Марцель.

Відай є щось
хворобливого въ Даньському королєвстві.
Небо дасть тому раду.

Спішімъ за нимъ.

(виходять.)

(А. 6.)

не послає їй такої то долі. Мабуть, доки світъ стоятиме, не забудуть люде Стехи, — буде хрестъ усе на її могилі, а місце буде усе славитись Стехинь-рогомъ по міжъ народомъ. На Івана Купала збираютьца на ёму дівчата и хлопці — розводять вогонь, веселятьца та скачуть черезъ ёго. На той день обсіпують квітами Стехину могилу, а на хрестъ вішають вінки зъ барвінку та васильківъ. Дівчата навіть думають, що стидлива Стеха для їхъ таку купіль спорудила, що зъ жадного боку не доглянешь, де вони купаютьца.“

Вертаючи назадъ козакъ не мовчавъ; по дорозі розказавъ, що и вінъ не зъ простого роду.

„Знайте, и я, сливе, такий то військовий чоловікъ: мої діди и прадіди воювали зъ бісурменомъ, и синь мій те-жъ вь службі. И ще де то. Вь Петен-бурзі, у гварді!“

— А вь якому полку?

„Вь самій кавальгарді!“

„Давно?“

„Шестий рікъ. Пише, — хвалитца, що ёму такъ хороше ведетьца, — тільки жалуетца, що літомъ по казармахъ задушно, а зімою постудено, — тай що за варениками ёму скучно.

Переходячи улицю, вінъ опинився біля хати, побитої гонтами, зъ п'ятіма вікнами, изъ тугими ворітьми, усе изъ здорового дерева.

„Отъ и моя хата,“ сказавъ вінъ, здійнявши шапку та низько клонючись: „прощайте, на добра-нічъ.“

— Прощай козаче, — одказавъ я, утискаючи ёго руку: — прощай, а спасибі тобі за Стеху.

„Та не забувайте лишень нашої Стехи тай лихимъ не згадуйте Марка Порохню. Прощайте!“

* * *

*

А ви, панове-громадо, ласкаво вибачте, що ажъ на кінчику довідається, що тутъ трохи помогана правда!.. Дорогий землякъ Олекса Стороженко списавъ було отцю повість по московськи увъ Основі, — а я перевівъ назадъ заблукану дитину підъ рідне небо. . . То-жъ вибачте, якъ де не до ладу прибравъ. . . Не я її батько — то не знавъ може и приодіти гараздъ. . .

Грицько Б.

Зашлю Тандякевич

ГАМЛЕТЪ.

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЕВИЧЪ.

Драма вь V. діяхъ В. Шекспіра.

ДІЯ ПЕРША.

ЯВА V.

Віддалена часть тераси.

Духъ и Гамлетъ входять.

Гамлетъ.

Де ведешъ мене? кажи! не піду дальше.

Духъ.

Слухай мене.

Гамлетъ.

Духъ.

Слухаю.

Приближається, година, вь котрій мушу вертати вь тяжкі, сірчані поломні. Бідний духу!

Гамлетъ.

Духъ.

Не мидуйсь надомною, але бачнимъ ухомъ обгорни того, що маю тобі відкрити.

Гамлетъ.

Духъ.

Говори! Слухати тебе — моя повинність. Якъ такожъ помститись, коли мене вислухаєшъ.

Гамлетъ.

Духъ.

Помститись?!

Я духъ твого батька, осуджений блукаться вь ночі по світу, а днємъ вь огні стонати — доки весь брудъ гріхівъ моїхъ на землі сповненихъ не випалиться вь мені. Коли-бъ мігъ я виявити тобі тайну місця моєї покути, такі-бъ я описавъ тобі річі, котрихъ найменша частина роздерла-бъ тобі душу, молодую кровъ твою заморозила, твої очі, наче звізди, добула-бъ зъ їхъ осадъ; звинені, гладкі твої кучери такъ би випростовала, що кожний волосъ ставъ би дубомъ, якъ на іжу коляки: та посказівъ такихъ не перенесе людське ухо. Слухай! слухай! о слухай коли хоть трохи кохавъ ти твого батька.

Гамлетъ.

Духъ.

Пробі!

Пометі смерть ёго — діло мерзького морду.

Гамлетъ.

Духъ.

Морду? —

Такъ — морду. Кожний мордъ огидний, але той бувъ надзвичайний, невчуваний.

Гамлетъ.

Духъ.

Пробі! Виголоси ёго! виголоси скоріще! щобъ на крилахъ, прудкихъ якъ молитва, або мысль коханка, полетівъ я за пімстою.

Здаєшся бути повинимъ доброї волі, а бувъ би ти

никчемніишъ відъ нездарніишого зія,
 вегетующого надъ берегами
 Лети, коли-бъ бувъ на тоє
 холоднокровимъ; слухай же мене,
 слухай, Гамлете! розпустили вістку,
 що, сплячого въ саду, укусивъ мене
 ужака; такимъ то змишленимъ
 поводомъ моєї смерті ошукано
 Данію: бо дізнайся шляхотний
 молодець, що вужъ, котрий забивъ
 твого батька, носитьъ ёго корону.

Гамлетъ.

О неба! стрий! перечуття мене
 не омилло.

Духъ.

Той то безстидний —
 чужоложний потвіръ, зраднымъ дотепомъ,
 чарами вимови, (проклятий дотепъ,
 проклята вимова, котора може
 такъ улудити!) здолавъ склонити
 до сромоти волю моєї буцімъ
 чесної жінки. О! Гамлете,
 що то бувъ за упадокъ! Відъ мене,
 котрого любовъ статочно ходила
 рука въ руку зъ шлюбною присягою —
 въ обняття никчемника, котрого
 природні дари напроті моїхъ
 були такъ нівечні! Але, якъ честь
 зістає чистовъ, хоть би її погань,
 въ ангела поєгати, спокусить силилась,
 такъ зла жада, хоть би її шлюбъ
 злучавъ зъ ангеломъ навіть, хутко
 сприкритъ собі святе ложе и кинеться
 въ берлогу. Та годі того! Чую
 вже ранне повітре; мушу кінчити:
 коли разъ, якъ звичайне, заснувъ я
 безпечно, по полудню въ огороді,
 зъ пляшкою твій стрий закрався, въ котрій
 були блекотіві каплі и вливъ
 мені їхъ въ ухо, а сила того
 плину такъ людській натурі неприязна,
 що, якъ живе срібло, пробігає всі
 дороги — всі тіла канали и, якъ
 кислий сокъ влитий до молока, стина
 и густить всеньку кровъ здорову. Такъ
 було и зъ моєю: вразъ плюгавий викидъ,
 якъ у Лазара, виступивъ на мене
 и брідькою скорупою покривъ все

моє тіло. Такъ то, въ сні, рукою
 брата, я, позбавленъ життя, берла
 п жінки, зкошений въ саміиъ квіті
 моїхъ гріхівъ, безъ намішеня, безъ
 приготовленя, безъ порахунку
 зъ саміиъ собою, висланий дати
 рахунокъ зъ винъ ище не змитихъ.
 О! то страшно! страшно! страшно! коли
 мавешъ въ собі хоть искру чуття, о!
 не зтерпи того! не дозвољ, щобъ ложе
 володіющихъ Данією було
 огиднимъ гніздомъ розпусти. Та якимъ
 способомъ хочешъ чинъ той помстити —
 не понижай свого серця: не чини
 проті матері замахівъ! зіставъ
 її небу и тимъ тернямъ, котрі
 живуть въ глибі лона проступнихъ — вони
 своє зроблять. Прощавай! світащій
 хробакъ віщає, що вже близький ранокъ —
 слабе ёго свігло значно вже зблідло;
 прощавай, прощай! памятай о мені.

(ниже.)

Гамлетъ.

О ви небесні потуги! о! земле!
 щожъ більше? Хиба-жъ ще пекло визву?
 Ні! о, ні! кріппись, кріппись моє серце!
 напружайтесь нерви! Памятатъ
 о тобі? о! бідний духу! буде
 по твоїй волі, доки лишъ на тімъ
 подухімъ глѣбі память буде жити.
 Памятатъ о тобі? Вразъ моя память
 викрислить зъ своїхъ таблицъ щоденні
 малозначні мислі, книжню мудрість,
 образи враженя, молодості
 або роздумованъ плоди, — все, що
 має звязокъ зъ прошлимъ моїмъ битомъ;
 то, щось поручивъ мені, то лишъ
 зістане виритимъ въ книжці мого
 мозку — такъ Віковичний
 допоможи мені Боже!
 О! віроломна невісто! о злобо!
 усміхающийся безчоллий лотре!
 Мушу то записатъ собі, що можна
 щирий сміхъ на устахъ носити
 и бути лотромъ — принаймній въ Даніі!
 (виймає пугіляресь и записує.)
 Такъ! сиди тутъ стрийку. А теперъ

душе моя! пильнуй оклику! а тимь
окликомъ: „прощавай! паматай о мені.“
Присягнувъ бути ёму вірнимъ.

Гораций. (за сценою)
Королевічу!
Марцель. (такожъ) князю Гамлете!
Гораций. (якъ перше)
Ховай го Боже!
Гамлетъ. Амінь!
Марцель. Гопъ-гопъ! — князю
Милостивий!
Гамлетъ. Гопъ-гопъ! хлопче! Тутъ, тутъ мій
птаху!
(входять Гораций и Марцель.)
Гораций. И що-жь?
Марцель. И що-жь? пане!
Гамлетъ. Дива!
Гораций. Розкажіть це намъ пане!
Гамлетъ. Такъ — щобъ ви
потімъ розтрубіли.
Гораций. Чи л-бъ учинивъ
цеє?!
Марцель. И л ні — певне!
Гамлетъ. Що на то скажете —
Хто-бъ думавъ — та чи будете мовчати?
Гораций. Богъ свідкомъ!
Гамлетъ. Нема во всій Данії
никчемника, котрий би не бувъ
спражнимъ ледащо. —
Гораций. Щобъ о тімъ дізнаться намъ,
не тра було, що би ажъ духи зъ гробівъ
виходили.
Гамлетъ. Дійсно! твоя правда!
То жъ теперъ не зістає намъ нічого
більшъ, якъ лише, безъ довгихъ короводівъ,
стиснути собі долоні и идти
зъ Богомъ. Ви идіть, де вамъ каже
потреба, або склонність, (бо кожний
на цій світі має склонність, або
потребу), а я, въ простоті мойй,
піду помолити ся.
Гораций. То лише
Гамлетъ. порожні слова, Милостивий князю!
Гораций. Прикро мені, що ви образились;
справді! зъ серця, зъ серця мені прикро.
Милостивий князю! тутъ нема

жадної образи.
Гамлетъ. И овшемъ! въ исті
говорю вамъ, що тутъ є образа,
ще й велика. Дотично того духа —
то духъ добрий — удовольтесь тимъ; а що
міжъ мною и нимъ тутъ сталось — цікавість
свою, въ тій річі, придушіть найбільшовъ
дозою резигнації. А теперъ
приятелі моі! въ имя приязні,
въ имя нашого товариства, зробіть
мені одну ласку.
Гораций. Яку? пане!
Гамлетъ. Не говоріть про те, що ви цеі
ночі бачили.
Гораций и
Марцель. Не скажу, пане!
Гамлетъ. Присягніть та теє.
Гораций. На честь! не скажу
нічого.
Марцель. И я такожъ — на честь мою!
Гамлетъ. Лучшъ на той мечъ присягніте.
Марцель. Вже ми,
пане, присягнули.
Гамлетъ. Присягніть на той
мечъ, на той мечъ! говорю.
Духъ. (зъ підъ землі) Присягніте!
Гамлетъ. Га! то ти! Звідтамъ обзиваєшся
птаху?! Чуєте того кіпра тамъ
въ півниці? присягнітьже!
Гораций. На що-жь намъ
присягати? Пане!
Гамлетъ. Що за те, що тутъ ви
бачили, нікому и ніколи
й слова не скажете. Присягніть же на
той мечъ!
Духъ. (зъ підъ землі). Присягніть!
Гамлетъ. Зновъ? Ніс et ubique?
Зміньмо мієця! Ходіть тутъ, панове!
положіть на моімъ мечу пальці
и присягніть, що за те, що ви чули,
нікому нічого не скажете.
Духъ. (зъ підъ землі). Присягніть!
Гамлетъ. Га! кертнице! жваво вмієщъ
вандрувать підъ землєю! славний
зъ тебе копачъ, бачу. Но панове!

Гораций.
Гамлетъ.

Пробі! То річі непонятні.
Хтівже-бъ ти всё зрозуміти?
О! Гораций! більшъ є річей на землі
и въ небі, чимъ їхъ вашимъ снилося
філософамъ! Ходіть тутки и якъ першъ,
въ имя Боже, присягніть — що якъ би я
колибудь не видавався дикимъ,
дивнимъ въ житєвимъ обході (бо може
бути, що прийдеться мені взяти
на себе и таку постать) — що кажу —
видячи мене такимъ, жаденъ зъ васъ
ані зпохилянємъ голови, ані
раменами рушаючи, ані
якими будь додумними словами,
якъ отъ ці: гмъ! гмъ! знаю я? або:
мігби, коли-бъ захтівъ, або коли-бъ я
бувъ пискунъ! або: є такі, которі
могли-бъ... словомъ нічимъ двозначнимъ не
дозволить додуматься, що знає вінъ
о чімсь. Присягніть на те, коли
жадаєте, щобъ змилувався Богъ
надъ вами у нещастю.

Духъ. (зъ підъ землі).

Гамлетъ.

Присягніте!
Успокойсь, успокойсь роздражений
духу! Памятайтежъ панове на вашъ
обіть! А чимбудь такий бідний чоловікъ
якъ Гамлетъ зможе оказати вамъ
свою жичливість — не мине васъ теє.
А теперъ розійдімся! Світъ вийшовъ
зъ форми — и мені-жъ то треба вертати
єго до норми!!

(виходять.)

Конецъ першої Дії.